

Капітаненко Наталія,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту
організацій та управління проектами,
Інженерний інститут Запорізького національного університету
(Запоріжжя, Україна)

ТЕХНОЛОГІЇ ПУБЛІЧНОГО ДІАЛОГУ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Модернізація українського суспільства та побудова демократичної, правової, соціально-орієнтованої держави являють собою інноваційні процеси, які передбачають використання нових форм і способів реалізації якісних змін. Застосування органами публічної влади в своїй діяльності різноманітних соціальних технологій є запорукою реалізації реформування суспільства в контексті євроінтеграційних вимог.

Словник української мови термін «технологія» (від грец. «technè» – мистецтво, майстерність, вміння) визначає, як: 1) сукупність знань, відомостей про послідовність окремих виробничих операцій у процесі виробництва чого-небудь; 2) сукупність способів обробки або переробки матеріалів, виготовлення виробів, проведення різних виробничих операцій тощо [1, с.106]. Таке трактування поняття обумовлюється досить довгим використанням його для характеристики процесів у сфері техніки, і лише з II пол. XX ст. його почали застосовувати для оцінювання суспільних процесів. Категорію “соціальна технологія” ввів у науковий світ англійський учений-соціолог Карл Поппер.

Технології публічного управління як різновид соціальних технологій – це сукупність засобів, методів, способів, завдяки яким здійснюється цілеспрямований вплив на соціальну систему для її ефективного та результативного функціонування.

Об’єктом соціальних технологій у сфері публічного управління є людина, соціальна група, організація, суспільний інститут чи суспільство загалом. Застосування таких технологій завжди є важливим, але на етапі корінної трансформації суспільства їх роль значно збільшується. Різноманітність управлінських технологій обумовлена широкою технологізацією сфери управління, а ефективне управління в сучасних умовах, як показує практика, є важливою умовою розвитку суспільства.

Процес розвитку сучасних управлінських технологій надає можливість визначити такі тенденції [2, с.201]:

- основна цінність соціуму – це людина, тому підхід до управління з позицій людського капіталу має стати базою генерування нових технологій управління;

- на основі технологій управління відбувається реалізація інновацій з подальшим розвитком соціальних об'єктів;
- сучасні технології управління все більше використовують формальні правила і процедури;
- партисипативний характер технологій управління;
- варіативність, гнучкість і ситуативність технологій, відхід від жорсткої регламентації їх побудови і застосування;
- побудова інформаційного суспільства посилює інформаційно-аналітичний і технічно-інформаційний характер технологій управління.

Отже, технології управління є засобом, інструментом впливу на соціальну систему для її ефективного функціонування та реалізації змін, направлених на якісне перетворення суспільства.

Розглядаючи громадянське суспільство як особливу організацію суспільної життєдіяльності, яка забезпечує результативний, збалансований діалог громадян та представників органів публічної влади, актуальною стає проблема вивчення соціально-психологічних технологій діалогової взаємодії.

Існують організаційні та змістовні сторони механізму діалогової взаємодії названих суб'єктів: організаційні сторони цього механізму складають його форми, а змістовними сторонами його є соціально-психологічні технології.

Основними формами безпосереднього діалогу влади та громадськості, відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р., є: місцевий референдум (ст.7), загальні збори громадян (ст.8), місцеві ініціативи (ст.9), громадські слухання (ст.13) [3].

Так, відповідно до ст.16 Статуту територіальної громади м. Запоріжжя, затвердженого рішенням міської ради 15 лютого 2006 р. №4, члени територіальної громади здійснюють своє право на участь у місцевому самоврядуванні як безпосередньо, так і через відповідні органи місцевого самоврядування міста.

Формами участі членів територіальної громади м. Запоріжжя в місцевому самоврядуванні є: 1) місцеві вибори; 2) місцевий референдум; 3) загальні збори громадян за місцем проживання; 4) місцеві ініціативи; 5) громадські слухання; 6) звернення до органів і посадових осіб місцевого самоврядування міста; 7) участь у роботі органів місцевого самоврядування та робота на виборних посадах місцевого самоврядування міста; 8) участь у діяльності громадських організацій, професійних і творчих спілок; 9) інші форми участі громадян у місцевому самоврядуванні міста. Будь-які обмеження права членів територіальної громади на участь у місцевому самоврядуванні міста забороняються [4].

На думку Т.Кравченко, серед колективних форм реалізації громадянами права на участь у місцевому самоврядуванні вчені виділяють: а) проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій, про які своєчасно повідомляється органам виконавчої влади або органам місцевого самоврядування; б) направлення колективних звернень до органів місцевого самоврядування, їх посадовим особам; в) проведення зборів громадян, ініціювання територіальною громадою розгляду в раді будь-якого питання, віднесеного до відання місцевого самоврядування (право на місцеву ініціативу); г) проведення громадських слухань.

Всю багатоманітність форм участі членів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення також можна представити як: участь через професійну діяльність; участь через громадські та політичні організації; безпосередня публічна діяльність; вплив на осіб, які приймають рішення; безпосередній вплив на соціальне оточення; благодійність, допомога іншим членам громади; турбота про власну родину [5].

Взаємодію органів влади і громадянського суспільства, що є різновидом соціальної взаємодії, можна розглядати як діалогічну за своєю природою. Таке співробітництво має бути врегульовано відповідними нормативно-правовими актами і передбачати мету, перспективи, форми та способи реалізації рішень.

Так, дієвою формою комунікації-взаємодії публічного управління є консультації з громадськістю. Вітчизняне законодавство не має спеціального закону, який би врегульовував це явище. Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики» від 3 листопада 2010 р. № 996 унормовує проведення консультацій лише органами виконавчої влади з громадськістю у формі публічного громадського обговорення, електронних консультацій (безпосередні форми) та вивчення громадської думки (опосередкована форма), однак не визначає санкції за порушення зазначеної норми, хоча питання відповідальності у сфері публічного управління продовжує залишатися актуальним [6, с.117].

Таким чином, наявність налагоджених, ефективно діючих каналів комунікації між органами публічної влади та громадянським суспільством виступає важливим чинником послідовності державної політики, її підконтрольності суспільству, відповідності стратегічним національним інтересам

Список використаних джерел

1. Словник української мови: в 11 томах. АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І.К.Білодіда. К.: Наукова думка, 1970–1980. Том 10. URL: <http://sum.in.ua/s/tekhnologhija>

2. Сурмин Ю.П., Туленков Н.В. Теория социальных технологий: Учеб. пособие. К., МАУП, 2004. 608 с.

3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст.170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>

4. Статут територіальної громади м. Запоріжжя, затверджений рішенням міської ради 15 лютого 2006 р. №4. URL: <https://zr.gov.ua/uk/page/statut>

5. Кравченко Т.А. Інноваційні демократичні інструменти реалізації громадянами права на участь у місцевому самоврядуванні в Україні. *Публічне адміністрування: теорія та практика*: зб. наук. пр. / редкол.: С.М. Серьогін (голов. ред.) [та ін.]. Д.: ДРІДУ НАДУ. 2015. Вип. 2(14). URL: [http://dridu.dp.ua/zbirnik/2015-02\(14\)/index.html](http://dridu.dp.ua/zbirnik/2015-02(14)/index.html)

6. Капітаненко Н.П. Комунікаційні технології публічного управління: правовий аспект. *Право та державне управління*. 2018. №2. С. 116-119.